

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

XLVII. Wolfgango Bombyciano, Nobilis Iuveni, ad servitium Aulicum
abeunti. Parænetica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

XLVII.

WOLFGANGO BOMBICIANO,

Nobili Juveni,

Ad servitium Aulicum abeunti.

P A R Æ N E T I C A.

Disceffurus hinc ad Aulam Magni Principis, eique ab obsequijs Palatinus futurus, putabas, humanitatis & civilitatis tuæ esse, ne in viam prius te dares, quam me salutasses. Neque contentus eras officiosum vale mihi dicere, insuper pro tua modestia, petijsti à me instructionem, ceti viaticum, quò commodius iter hoc susciperes. Excusanti meam tenuitatem, & in rebus Aulicis imperitiam, vehementius institisti, nec antè urgere desijsti, quam promitterem, me per epistolam quædam tecum communicaturum, quæ quidem non didici experienciâ, sed eorum ex libris hausi, qui de vita Aulica quædam præcepta & monita reliquerunt. Sic igitur habeto. Doctissimus Lipsius in Epistolis suis mentionem vitæ Aulicæ faciens, breviter & graviter, ut solet *Mare, qui intrat, inquit, navigat, fluctus expectat:*

expectat ; qui Aulam, motus. In Aulis lenta sunt beneficia, præcipientes iræ ; levissimo momento in indignationem impelluntur Principes, sæpius erumpit fulmen, quàm tonitru audiatur ; eorum favor & gratia vento inconstantior ; severior vultus omnia fortunæ ornamenta evertit ; id quod Mythologi per Ganymedis fabulam indicatum volunt, & ego antehac in *Ethica mea symbolica* explicavi ; juvabit quædam repetere. Ganymedes, Laomedontis Troiani Regis filius, lectissimus adolescens, ab aquila jussu Jovis in cœlum evectus, officio Pincernæ decoratus est : brevi effudit, quam collegit gratiam ; parva offensione, pro regali scypho, aequali sustinere coactus est. Jubetur enim exesse Jovis regiâ, & in Zodiaci se limites conferre, atque nomine *Aquarij* contentus esse ; ut, qui antea Cœlicolûm regi in aureo poculo nectar ministrabat, jam aquario urceo campos & agros rigaret. Hæc est imago servitutis Aulicæ ; ad quam cum acceditur, finguntur montes aurei ; favore Principum, tanquam aquilæ pennis, tolluntur in altum Clientes Aulici ; qui cum credunt, secundis se favonijs supra terras longè infra jacentes sublevari, repente destituti aërio

rio

rio illo remigio ad hydriam & avenaceam
 pulstem amandantur. Turbulentum profe-
 ctò mare est Aula, & alternis æstibus reci-
 procum, multorumque jactationibus; aut
 naufragijs infame. Prò, qualia in hoc salo
 montra! Invidia, calumnia, ambitio, in-
 gratitudo, simulatio, deceptio, æmulatio, af-
 sentatio, hypocrisis, suspiciones innumera
 istud mare infestant. Ah! ne fide sereno
 repente malacia in tempestatem mutatur.
 Quem in speciem venerabatur demisso capi-
 te populus; ubi praterieris, medium ex-
 tendent digitum, posticis illudent fannis; for-
 rās mella, intus fella; cùm de honoribus
 agitur, quisque sua mèrita velut fimbrias di-
 latat, primas obtinere studet, æqualem sub-
 movere, priorem convellere & supplantare;
 alienis successibus ægrescunt, suis tumescunt.
 Exploratores ubique & speculatores, si quò
 linceis oculis observent, quod ex beato pos-
 sit infelicem facere. De aulicis Siracides
 c. 9. *In medio laqueorum ingrederis*; si bo-
 nus es, displicebis malis; si improbus, pro-
 bis. Laudabunt, quem præcipitatum cu-
 piunt; & ut Tacitus ait, secretis criminatio-
 nibus infamabunt ignarum, & quò incau-
 tior decipiatur, palàm laudatum; illi ple-
 rum.

tumque magis timendi, qui nihil elegantiarum omittunt, quò te irretiant. Meminit hujus fallaciæ Ecclesiasticus c. 19. *Est, qui nequiter humiliat se, & interiora ejus plena sunt dolo.* Mox subjungit: *Et est, qui se nimium submittit à multa humilitate: & est, qui inclinât faciem suam, & fingit, se non videre, quod ignoratum est: & si ab imbecillitate virium vetetur peccare, si invenerit tempus malefaciendi, malefaciet.* Vide descriptionem versuti Aulici: ejus demissio est plena dolo & simulatione; inclinât faciem, & se profundè submittit, ut, quantò minus suspectus, tantò sit nocentior; fingit se cæcum in vitijs, & erroribus tuis notandis, cùm Argo sit oculatior. Quòd si non statim valeat, iram & invidiam in te exonera- re, reperiet occasionem malitiam suam explendi, & explebit conceptum adversùs te odium. Quid hîc agas? invidiam supera modestiâ, injurias patientiâ, malevolentiam obsequio, & bonæ mentis securitate. Seneca præclarus morum Magister refert lib. 2. de ira, c. 34. quendam interrogatum, quomodo senectutem, rem in Aula rarissimam, consecutus esset, respondisse: *injurias accipi- endo, & gratias agendo.* Potuit hoc gen- tilis,

tilis,

tilis, cur non Christianus? nam in Aula quoque locus est virtuti; unde non semper verum illud Lucani:

--- *Exeat Aulâ*

Qui volet esse pius.

Sed hoc jam non ago, ut Aulam sanctam depingam; habemus Causinum, Raderum, & alios, qui ex instituto hoc faciunt; mihi id modò propositum est, ostendere tibi pericula Aulica, & laqueos exeundos. Apud Medicos aphorismus est, *nosse morbum, initium curationis*: qui in Aula non vult perire, principium salutis ducat à cognitione morum, quos vocant, *Politicorum*. Adagio fertur, *Anguillam caudâ, licet teneas, elabetur*. Hæc Aulicorum est prudentia, sed vafra, ut, quidquid ajunt, negare possint. Credas, non credas, in ancipiti & lubrico versaris; nisi enim pari versutia verbis tuis larvam inducas, simplicitas (ita sinceritatem appellant) tibi in damnum cedit; *si cum vulpibus vulpinandum*, ut dicitur, *putes*, Machiavelli te citius discipulum, quàm Christi exhibebis; in eodem ergo discrimine, fallere & falli, silere & loqui. Quid hinc consilij? Non statim annuere & abnuere; aduret manum, qui volet eâ versare dolosum cinerem.

cinerem. Sæpe declinanda est responsio, & scitè aliò dilabendum; sæpe suspendenda lingua, & injecti sermonis alea dissimulanda; sæpe à particulari ad universum genus collocutio transferenda; nam ut Philosophi loquuntur: *Abstrahentium non est mendacium*; sæpe opinionum varietas adferenda, & communis mortalium vanitas in sentiendo, judicandoque accusanda; sæpe temporum nostrorum infelicitas in crimen vocanda, & veteribus exemplis confirmanda; sæpè juverit insidiosam astutiam dubijs responsis eludere; sæpe etiam liberali joco transmittere. Sed hæc, & plura optimus Magister Usus, & Experientia te docebit; ars quoque Aulica ex multis observationibus addiscitur; fallunt tamen non rarò hæc præcepta, dum magis politicæ legi, quàm Evangelicæ respondent. Imprimis ergo Pietas, ut ad omnia alia utilis, sic in Aulis versanti cumprimis necessaria est, nam ubi plus periculi, ibi magis opus est invocatione Divini auxilij, sine qua, quid omnis iste Aulicus apparatus, & verborum ac vestium pompa, quid aliud, quàm fumus, qui, dum alta petit, evanescit? Hæc pietas Josephum Ægyptium inter calumnias servavit; hæc Davidem inter in-

tortas à Saule lanceas defendit ; hæc Dani-
 kem inter leones tutata est. Aulici erant,
 & in illo mari miris fluctibus jactati, mini-
 mè merfi, virtutis ac religionis anchorâ sub-
 nixi. Quòd si tantâ cautelâ opus est inter
 eos, quos Fortuna nondum extra metum con-
 stituit, quid non circumspeditionis adhiben-
 dum, ut *placeas Principi*, certè non displic-
 ceas? hîc sollicitè invigilandum, ut neque
 hominis inofficiosi, neque assentantis notam
 incurras. Alexander M. rogatus, quomo-
 do ad Principem sit accedendum; respon-
 disse fertur: *Tanquam ad ignem*; ut neque
 valde propè te adjungas, ne comburaris;
 neque longiùs abscedas, ne frigeas, & non
 calefias. Ad Principem, velut ad benignum
 sidus respiciendum Aulico; inde honorum
 ac opum influxus expectandus; sed non ra-
 rò irritus: ipsa mora torquet; si inanis,
 quid affert nisi seram pœnitentiam? Prin-
 ceptus est instar frondosæ platani, sub cujus
 umbra quiescendum Aulico; multos & hæc
 quies frustravit; subitus casus umbratili
 eis securitatem ademit. Princeps columna
 similis, circa quam fragilis hedera, Aulicus
 inserpit. Hæc etiam scansio ruinæ obno-
 xia; soluto nexu, solvitur amplexus, & ma-
 le

le fidus favor. Principis gratiam abacum
rationarium dixeris, in quo pro computan-
tis lubitu calculi nunc versantur aurei, nunc
aenei; nunc sursum, nunc deorsum, ad nu-
tum Principis, vertitur Aulicorum fortuna,
modò adversa, modò secunda; omnis illo-
rum beatitudo ac miseria ex unius volunta-
te pendet. Atque hæ sunt compedes illæ
aureæ, quibus Aulica servitus alligatur.

Sed nunc claudendi rivi, sat prata biberunt:
Finem facio huic epistolæ, ne, plura Aulæ
pericula adducendo, te à proposito abster-
ream, aut certè generosos animos infringam,
aut, in contrariam partem de felicitate Auli-
ca pluscula memorando, vanis te spebus in-
flem & impleam; potes ipse tuas vires me-
tiri meliùs, & ductum genij ad magna nati
sequi. Injurius sim bono publico, si in
Aulam Principum, ex qua tot Heroes, tan-
quam ex Equo Troiano, prodierunt, *Dicta-*
ria magis, quàm *Dictamina* in medium ad-
feram. Clausulæ loco adscribo quasdam
gnomas Aulico observandas, ex Ode vi. lib. 2.
P. Jacobi Balde, Poëtæ Lyrici nostræ æ-
tatis clarissimi, & mihi per familiaris, dum
viveret: vivit verò, & volitat omnium
per ora virum. Tu has sententias in usum

& emolumentum tuum verte, & ex Poëti-
ca quoque Ethica fructum cape. Appone
versiculos, sed imperfecto metro fractos; non
enim jam syllabas Grammaticorum, sed
mores Aulicorum ad numerum à te expen-
di cupio.

*I, quò vocaris Carole; sed priùs
Politiori fac patientia*

Immane votum, disce blandum

Ferre jugum, & lepidos dolores.

Est Aula pontus: spes tua naviget

Vicina ripa, qui pelago nimis

Fidit quieto, larga præcepit

Immodicis dare vela ventis,

Calumniarum saepe Ceraunys

Illisus, cum gemitu franget ratem.

Sit magna fama cura, supercili

Sit nulla; fastum palpebra nescias.

Felicitatis pars, puto, maxima est,

Felicitati fidere parcis.

Cælum minatur fulmina? SUSTINE.

Præsens voluptas allicit? ABSTINE.

Fortuna blanditur? recede.

Levaris? exulta modeste?

Deprimeris? patiare flecti.

Insultat hostis? dissimula.

Virtute stabis.

Plura non addo ; compendium habes Ethicæ Aulicæ ; utere in tua , & familiæ tuæ incrementa , & salutem tuam cura. Hæc scripsi , ut tela prævisa minùs ferirent , si fortè in te inciderent ; juxta vulgare dictum , *cautela non obest.*

---

*XLVIII.**ILLUSTRI JUVENI***ALBERTO FELICIANO****L. Baroni à Tritomontio ,***In exteras regiones proficiscenti ,***PROPEMPTICA.**

PErgratæ tuæ mihi litteræ acciderunt, Colonia datæ , quibus significas , te iter longinquum ingressum , ad peregrinas regiones visendas ; esse in comitatu trium prænobilium Germanicæ nationis juvenum , unâ cum Moderatore , linguarum & regionum perito , & quinque famulis , fide & usu armorum probatis. Scribis , Agrippinâ , post duarum ibi hebdomadum commorationem , primo die Maij discessisse , & destinâsse pri-

A a ;

mò